

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 1/2 — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IJ. MÓRÍZS PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Hasábos petit sorert 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
nyomtatás alkalmán jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön bejelöléssel 30 kr.

Pártérdek.

Debreczen, jun. 22.

(A) Elégge megszoktuk már, hogy a kormány zsoldjában álló különféle kis és nagy lapok tendentiosus híreszteléseikkel a függetlenségi pártot tegyék felelőssé minden olyan ténykedésért, mely miatt fellázad minden jó érzésű magyar ember vére, de hogy ezt a szerencsétlen és elhasznált, rég nevetségessé vált taktikát valaki oly merészen tulfokozza, az igazságnak legvakmerőbb arculcsapásával a tényállást úgy elferdítse, mint a Pesti Hirlap a most folyó 16. §-os vitáról szólva teszi, nem mertük, nem tudtuk volna elhinni idáig.

A Pesti Hirlap szerint pártérdeké tették a függetlenségi pártot a 16. §. eltörlését; pártérdekké, mely nem tekint jóra és nem tekint rosra, pártérdekké, melyet önző és sivár czélok elérésére kell felhasználni, pártérdekké, melynek összes valója ez egy szóban foglalható össze: o b s t r u á l n i. Mert a Pesti Hirlap szerint a sajtó tiszta érintetlen szabadsága nem közérdek, nem vérrel kivívott, áldozatokkal fentartott, drága kincse egy nemzetnek, mely hozzáfűződik dicső napjai legdicsőbbikéhez, nem sarkköve a 48-iki nagy vívmányoknak — csak egy pár embernek kezében eszköz arra, hogy népszerűséghhez jussanak vele!

Azt hiszi a P. H. hogy a politikai életben nincs erény és nincs bűn; erény minden, a mi a célra vezet, minden ügyetlen lépés: bűn. De ne feledje el a

Pesti Hirlap, hogy van romlottság a politikai életben is; van perfidia, van tisztességtelen eszközök felhasználása, van erkölcsi szenny. És ne higgye azt, hogy minél több piszkot szór egy közbecsülésben álló pártra, annál tisztábbnak fog feltűnni ő és érdektársa. Szomoru jel az, midőn honfi a honfi ellen a legszembeszökőbb, a legvilágosabb vaótlanságokat pártczélokra — mert ez igazán pártczélokból történt — felhozni nem átalja. — Egy nemzet lelkesült reménye kíséri a függetlenségi pártot a 16. §. elleni küzdelmében. És ez a lelkesültség, ez a remény megmutatja, hogy a függetlenségi párti képviselők a nemzet képviselői, tolmácsolói, nem felsőbb önkény parancs szavára, vagy az aranyak lázának behatása alatt képviselővé választott férfiak.

A függetlenségi párt használ fel pártczélokra minden nagy kérdést? Oh igen, a függetlenségi képviselők bizonyára nagy és jövedelmező hivatalokat nyerne, bizonyára ők is csak lépcsőnek tekintik a néptől nyert megbízatásukat magasabb hatalmi fokokhoz, mint a kormány pártja. . . . Ki fogja ezt elhinni önknek, tisztelt Pesti Hirlap?!

A P. H. azt állítja továbbá, Pilatusi kézmosással és szentelt olajjal kenve meg fejét, hogy az ellenzék adott a vitának pártjelleget. Kölcsönös engedmények, tárgyalagos vita alapján talán ki lehetett volna simítani az ellentéteket, melyek e § körül fennrültek.

Hát ugyan mit tett az ellenzék? Higgadtan, érvek és okoskodások kapcsán mutatták ki hazánk legkiválóbb jogászai a Házban e § tarthatatlanságát; a legobjectivebb alapon bizonyították be a veszélyeket, melyek e §-sal a sajtószabadságát megbénítják, felajánlottak módosításokat, melyek kiegyenlítették volna az ellentétet a két párt e tárgybani felfogása között. Megtettek minden lehetőt a vita parlamentári mederben tartására.

És mit tett a kormánypárt? Tisza István beszédében határozottan és kifejezetten pártérdeknek minősítette a szabadelvű pártra a 16 § fentartását és keresztülvitelét; pártérdeknek, melyet bármilyen erőszakkal is keresztül kell vinni, ne hogy a z ellenzék győzzön! Hol itt a nemzeti érdek? Hol itt a közjóra való tekintet? Hol itt a törvényhozó ideális célja és törekvése egy nemzeti jólét után? Nincsen, nincs más mint a hatalmi érdekek palástjába burkolódzó szerényes rideg egoizmus.

És ez a kormánypárt akar akna munkáival, hirlapi cikkével a nemzet képviselői ellen izgatni? Ez a kormány beszél parlamentarizmusról, melyet választási adás-vevéseivel emberkereskedésével sárba tiport és megfertőztetett, parlamentről, melyet nem a nép, hanem a hatalom akarata és fegyverei töltenek meg képviselőkkel? És nem gondolja meg a kormány, mily szálnalmasan nevetségessé, mily undorító

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Feledés dalaiból.

— A »Debreczen jogositott közleménye. —

Megyek már. Vissza sem jövök.
Sohasem látjuk már egymást, úgy lehet.
Léptem nyomán haraszt zörög,
S a szél vörösrre fűtta az eget.

Az ut porában hosszú nyom vezet,
S elvész az ajtó küszöbén:
Csak ez köt már hozzátok engemet. —
Az ut porán a nyom — enyém!

Megállok még az ut felén
És el-elnézem, hogy az őszi szél
A kerti utnak peremén
A hullott lombbal s porral tánczra kél

Kimélve, félve, játszva átsuhan
Az uton látszó nyom felett.
Aztán befujja lágyan, gondosan —
Hozzád az többé vissza nem vezet!

Siráki.

Egy asszony, a ki munkát keres. *)

— Podmaniczky Anna Mária unokája. —

A »Debreczen« jogositott közleménye —

Forró, júniusi alkony nehezedett a városra.

Sárgás párázatok emelkedtek a három meg négyemeletes bérkaszárnnyák fölé, és lent a kis Lichtofra szolgáló ablak alatt bugott egy szegény család gerliczeje.

Sokszor elhallgatom ezt a panaszkodó madarat: éppen olyan rab mint én, a kit a mindennapi kenyér után való hajszá ille köt ehhez az átfülledt katlanhoz hasonló ketrézhez.

A kenyérre jó még hogy van — hogy megbirom emberségesen keresni. Hányan vannak, a kik képességgel, jó akaratjal még egy falathoz is alig jutnak.

Halk kopogás hangzott ajtómon és egy magas, elegáns tartású, talpig gyászba öltözött

*) Mutatvány az »Uj Fővárosi Lapok« című napi apból, melynek J. Virág Béla, a kiváló költő s író a felelős szerkesztője s mely legkiválóbb irodalmi és politikai napilapunk, mint a fönix madár, akként támadt fel a Duna által csalán elpusztított régi »Fővárosi Lapok« hamvaiból.

nő lépett be rajta, közvetlenül utána szintén egy gyászruhás ifjú férfi.

— Ösmersze még kispajtás? kérdé az asszony kissé félénk, halk hangon.

Látszott rajta, hogy még keveset koptatta fiom cipőit hivatalos helyiségek, poros küszöbein, a melyeken tulgép lesz az ember és lefoszlik lelkünkről lassacsán minden idealizmus.

Persze hogy megösmertem.

Együtt játszottunk mint gyermekek az ő atyjának fényes palotájában, és a Mártóninas annyi édességet hordott a gyerekszobába, hogy egy rácz lakadalmat ki lehetett volna tartani belőle.

A nyári nap már egészen alácsuszott az ég halvány lilaszineibe, majd szürkébe játszó peremén, mire a gyászruhás asszony kősen letérdelt mellette.

Olyan banális — és mégis olyan szivertépő história annak a ki átélte, a ki át tudja érezni.

Dobra került ősi birtok — a dus vagyona szülők temetési énekébe belevogyuló profán zaj, az árverelő kalapácsa; és minden fényből minden ragyogásból csak egy, a nagy név

ez a cynismus, melylyel nagy eszméket beszenyezni törekszik?

Szomorú állapot a mai magyar közélet. Örökké sárban élni, sárral dobálódzni nagyon rossz politika; szomorú példát nyújthatna rá a lengyel történelem, ha ugyan volna még fogékonyság a történelem nagy tanúságai iránt.

És a sajtószabadság? Erre ennyi a válasz: *nép, mely legdrágább kincsét megbecsülni nem tudja, nép, mely pénzért eladja legbecsesebb, emberibb, jogait, nép, mely önző hajszái közt elveszté fogékonyságát a közjó iránt nem szabadságot, hanem rablánczot és korbácsot érdemel!*

Debreczen alapítványa az új katonai iskolákban.

— A honvédelmi miniszter leirata. —

Debreczen, június 22.

Br. F e j é r v á r y Géza honvédelmi miniszter Debreczen sz. kir. törvényhatóságához leiratot intézett, melyben az új honvéd katonai iskolákat figyelembe ajánlva, arra kéri, hogy főleg a két honvéd-hadapród iskolában alapítson néhány ingyenes helyet a szegény növendékek számára. A leiratban a miniszter többek között a következőket mondja:

A magyar honvédség mai fejlettsége megérlelte a tisztképzés reformjának szükségességét. Ennek kifolyásaként nyújtottam be a képviselőháznak a honvédevelő és képző intézetekről szóló törvényjavaslatomat, mely előreláthatólag a legközelebbi időben törvényerőre fog emelkedni.

Az állam törvényhozása utján a célok megvalósítására megalkotja az intézményeket, s pénzügyi erejéhez mérten meghozza az áldozatokat, hogy az intézmények testet öltsenek.

Ezzel azonban a feladat még megoldva nincs.

A kitűzött célok megvalósításánál közre kell működnie magának a művelt társadalomnak s a társadalmi körök irányítására hivatott minden tényezőnek, főleg pedig a törvényhatóságoknak, és pedig kettős irányban, t. i. az áldozatkészség felköltése és annak

közvetlen gyakorlása által, valamint az által, hogy az érdekelteket a fontos állami és nemzeti céloknak megnyerje, a mi végeredményben azonos az illetők saját érdekeivel.

A mennyiben, a mint fentebb már említettem, a Ludovika Akadémia és a föllálitandó honvéd főreáliskola számára alapítványi helyekről némileg gondoskodva van, ezért főleg az újonnan föllálitandó két honvéd hadapród iskola és a magyar elemnek a közös hadsereg tisztikarában való növelése céljából, a közös hadseregbeli hadapród iskolák azok, a hol alapítványi helyek létesítése mindenekelőtt kívánatos.

A hadapród iskolák szervezetüknél fogva leginkább csapatbiztosítók képzésére szolgálnak, de ezen intézetek színvonala már is olyan, hogy az újonnan kikerülő szorgalmasabb és tehetségesebb ifjaknak, a mint ezt a tapasztalás eléggé igazolja, az előmenetelt a katonai pályán a legmagasabb polczig ép úgy teszi lehetővé, mint az akademiát végzett ifjaknak s ami az alapítványok létesítésére ezen intézeteken különösen fontos, hogy az ifjak képzése az intézetek szervezete és a képzés rövidebb tartama következtében jóval olcsóbb, mint a főreáliskolában, illetőleg a tisztikar akademiában és ekkép mód nyújtatik és tér nyitnak a honvédség és a közös hadsereg tisztikarába bejutni a művelt társadalom azon osztályai fiainak is, mely osztályok vagyoni helyzete a költségesebb neveltetést el nem bírja.

Egy alapítványi hely létesítésére a hadapród iskolákban — az apró kiadásokat is beleértve — évi 200 frt, a honvéd katonai főreáliskolában évi 400 frt, a Ludovika Akademiában pedig évi 800 forint kívánatik.

A honvéd főreáliskola előkészítő iskolán szolgálnak a Ludovika Akademiába való fölvételre, az alapítványi helyek ezen két intézetnél együtt véve akkép létesíthetők, ha egy alapítványi hely számára évi 600 frt biztosítatik, melyből mindaddig, míg a növendék a főreáliskolában neveltetik, 200 frt megtakarítatik, mely megtakarított összeg az akadémia neveltetés alatt ismét a 800 frtnyi évi ellátás kiegészítésül szolgál.

Ehhez kepest tehát azok, kik alapítványi helyeket létesítenek, az évi 200 frt, illetőleg az évi 600 frt kamatnak megfelelő tőkeösszeget egyszerre vagy részletekben leteszik, vagy pedig az évi kamatoknak minden időre való fizetését biztosítják.

Alapítványok létesíthetők a törvényhatóság vagy község területén illetőséggel bíró ifjak részére, valamely más testület alkalma-

zottainak fiai részére, vagy pedig egyes családok fiai részére.

Az alapító az alapítványi hely betöltésénél bemutatási jogát fentarthatja, vagy pedig a honvédelmi miniszterre ruházhatja, a minek azok részéről, kik alapítványt létesíteni szándékoznak, ebbeli szándékuk kijelentése alkalmmal kifejezés adandó.

Debreczen város tanácsa már legközelebb foglalkozik a miniszter leiratával s valószínűleg ki fogja azt adni véleményezés végett a jog és pénzügyi bizottságnak.

A Debreczeni Ellenőr „Bor vitéze.”

— Még mindig a gyakorló iskolai tanítói állás betöltéséről. —

M o t t ó : „Bor-ban nincs az igazság.

Debreczen, jun. 22.

A Debreczeni Ellenőr mult heti számai közül egyikben B ó r János h. szoboszlói tanító B. álnév alá rejtőzve egy impertinens hangu cikket tett közzé, melyben leszól mindenkit, aki a gyakorló iskolai tanítói állás betöltésével nem volt megelégedve, vagy az ellen még újságban is mert írni s védelmére kel és hizeleg K i s s Györgynek, a megválasztottnak s mint utólag kitűnt azért, mert ő szeretne a Kiss György utóda lenni H. Szoboszlón.

Minket, kik szintén sokat foglalkoztunk ez ügygyel, nem nevezett ugyan meg Bor ur, de mivel a nevezett cikknek a Debreczeni Ellenőrben, a kormánypárti hivatalos szócésben való közzététele nyilván nem czélozott más', minthogy ezáltal érdemeket szerezzen Kis György állásának elnyerésére a hatalmasok szemében, ki adjuk D o b ó Sándor h. böszörményi tanítónak a »Tanítók Lapja«-ban megjelent alábbi cikket, melyben, mint a Bór János közleménye által megtámadottak egyike, feltárja a tendenciózus cikk igazságát és czélzatát.

Reméljük különben, hogy mi e cikk közlésével csak segítünk B ó r János urnak abban, hogy törekvését mielőbb elérhesse.

Az említett közlemény a következőképp hangzik :

maradt meg — a mely teher a koldusá lett urnak.

— Munkát akarok, dolgozni szeretnék — Ide concludált a gyászos asszony beszéde.

Segíteni kíván a férjén, a ki egy iczipiczi állami hivatalból tengődik, csakhogy megmutassa, hogy az ur is tud dolgozni ha akar.

— L á s d t e m e n n y i r e v i t t e d l Mondá őszinte meggyőződéssel a sugár asszonyka.

Jó, hogy a sivár iroda helyiség már egészen homályba sülyedt, es nem láthatta ajkam körül az odaszökkenő keserű vonást, jó hogy nem olvashatott a lelkemben sem.

Miért is tudta volna meg milyen rettenetes utja van a golgothának, a melyet megjartam, mennyit küzdöttem míg idáig jutottam azt hogy a szó teljes értelmében ki kellett öklöznom, v e r e k e d n e m e z t a posztiót a világtól, az emberektől a mi ő e l ő t t e m a g a s l a t n a k t ü n i k f e l .

Tudom sohase vette volna a szájába többé azt a szót hogy: munka,

Nem rontottam illuzióit. Mikor pedig a férje szives örömmel nézett rám, és vállaimra verve mondá :

— De te bírod is, erős vagy, teringettél nagyon erős —

Akkor is rá hagytam — mert hiszen ha győnge volnék is, épen csak úgy k e l l e n e dolgoznom.

Ráhagytam és megígértem nekik, hogy majd segítem nemes elhatározásukat.

Nem tudom lesz e eredménye, de szeretném hinni, hogy igen.

Uram! Redaktor urak! Ezt az asszonyt R á d a y I s t v á n n é n a k hívják — férje utóda azoknak a Rádayaknak, a kik olvasatlan százezreket adakoztak a magyar irodalom, a színművészet emelésére. apai ágon dédhuga annak a Podmaniczky Anna-Máriának, a ki 1794-ben lehetővé tett Kál-mánnak az Uránia, az első magyar folyóirat megjelenését, — a toll lovagjait is kötelezi a noblesse oblige.

Ráday Istvánné dolgozni akar, munkát keres — ne legyen kérő szózatom elhangzó szó a pusztában.

Vay Sándor gróf.

Ozman Focsa.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Irta: Ifj. Móríc Pál.

— Allah nagy, Allah hatalmas . . . Sujtol a proféta . . .

Ki is hitte volna? tizenöt-husz eszendeje még földes ur, nagy ur, hatalmas ur,

szenátor ur, ha ugyan nem éppen Kádi volt Szerajevóban a derék Ozman Focsa. Nagy szakállu feje, csak alighogy megbirta ezt a sok tisztességet, melyből biz most — tizenöt-husz év után — szegénynek még egy cserép csibukba való is alig maradt. Más idők is voltak akkor!

O z m a n Focsa hatalmas ur volt. Szolgái és rabszolgái voltak, kiket azonban hozzá hasonló »szabad urakká« tett a jövevény »s o v á b.«

Átkozott nagy ágyuk, pittegős-pattogós szavu puskák okozták az Ozman Focsa-ék pusztulását. Mert ha ugy kardra, handzsár-ra kellett volna menni azokkal a savó szemű »sováb«-okkal, akkor Allah és Mohamed ugyse felpipálták volna őket minden gyenyeralisostul bandástul, »cakompakkos«-tul együtt.

A tigris, a párducz mind semmi sem volt ezekhez a turbános filozofusokhoz képest, kiket a halál csak a hetedik menyországba, a hurik edesen ölelő karjaiba fektet le . . .

Ozman Focsa is kereste a véres napon, a pusztulás napján, az 1878-ik esztendő augusztus havának 19-ik napja volt ez, a gyönyört hozó halált. De a bajoneti-szurások, a pittegős-pattogó golyók mellett, fejét, szívé-

Nyilatkozat

E czim alatt Bor János szoboszlói tanító B. név alá lapulva, cseveg a Debr. Ell. jun. 10-ik számában, sértő humorossággal s csekély igazságérzettel azon cikkek felett, melyek a fenti ügygel foglalkozván a Tanítók Lapjában megjelentek. Nekem sokkal drágább az időm, minthogy ily éretlen handabandázással s mindenféle a kegymosolyok megnyerése iránti törekvéssal foglalkozzam, azért hagyom a lovagot futni vesszőparipáján. Csak az igazság érdekében teszek egy pár nyilatkozatot.

1-ör. B. ur azt akarja rám bizonyítani, hogy én az egyházkerületet támadtam. Ez nem igaz, ennél fogva megvetem az oly czélatot, mely sértést keres ott ahol nincsen.

2-ör. Azt mondja, hogy a gyakorló iskola megválasztott tanítóját bele vonom a vitába és ő ezért kénytelen írni. (sic!) Ismerlek dóró! Ez csak annyiban történt, amennyiben a jelölés sajátságossága kívánta, de Kiss György szorgalma, tehetsége, a legteljesebb mértékben elismerve volt s az ő egyénisége bántva senkitől nem vala. Ki más állít hazudik.

3-ör. Megvolt mondva, hogy a választás maga nem bánt, de a jelölés igen.

1-ör, mert a 40 éven felüli életkorukat kizárta, 2-ör, mivel Vincze így se esett volna ki, mert még 39 éves és 228 napos volt, oly megállapodás is hozott, hogy a ki 20 éves tanító nem jelölhető.

4-er. A választást törvénytelennek nem tartom, nem is annak megsemmisítéséért küzdöttem, de azon szellem ellen, mely Simont elejti mint függetlenségi embert, Vinczét, mert tankönyvíró és 26 pályázó közül 40 éven felül levőket, vagy 20 évet szolgált tanítókat és azok személyében mindazon tanítókat a legmélyebben sért, kik hasonló élet vagy hivatali koruak, megrögzött rendszertűeknek és már, olyanoknak állít, kikben nincs érzék a haladás és tovább képzés iránt.

Ki e sértésre érzéketlen és tanító azt már igenis siratom, de nem azokat, a kik nem jelöltettek, így el sem estek, mert azoknál, sokkal nagyobb esett a jelölő tanári kar s tanító képzőnk tekintélye. Ezt megint lehet siratni.

5. Annak feltüntetésül, hogy Bor lovag nem Kis György személye érdekében, hanem igen is saját érdekében ártotta magát az ügybe és Kiss György nem volt sértve idézem az új gyakorló iskolai tanító ur által hozzám idézett levél következő sorait:

„Igen tisztelt Barátom! Régen akartam neked írni, hogy részint megköszönjem a személyem és eddigi munkálkodásom ismeretére épített elismerésedet stb.

Hogy a választással te foglalkoztál az kötelességed volt. Ez ellen kifogásom nincs*) sőt elismerésem fejezem ki érte.

Több helyen van ily elismerés és valódi igazságérzet által szült nyilatkozat, de nem tartozik ide, hát nem közlöm. Azt azonban kijelentem, mert felhatalmazott rá Kiss György barátom, hogy Bor János fogadatlan prókátorságáról semmit sem tudott, hogy az ügybe azon kartársait kikhez őt a tisztelen kívül igaz barátság is köt tiszteletlenül belevont, az ellen a legerélyesebben tiltakozik s ezt már otthon kartársai előtt Bor lovagnak ki is fejezte.

Masfelől úgy értesültem, hogy Bor ur azért irt mert Kiss György helyére vágyik. Im itt e jeles lovag!

Különben a Bor ur többi gyerekes kifejezései s viccelődései kiverlelei bennem csak szánalmat keltenek, hogy van olyan tanító ki azon férfiakat, kiket én felemlítettem, kik a magyarországi ref. tanítók országos egyesületének tisztai állásait töltik be, kik önzetlen munkásságukkal teljes elismerést vívtak ki, ily kicsinyléssel meri említeni. Több ismeret, több bölcsességet, több igazságérzetet és kevesebb hizelgési és tetszési vágyat, de sokkal több önállóságot B. ur, akkor növeljük a békét, mely legyen velünk mindnyájunkkal és álljon helyre mielőbb az ön agyában is.

Dobó Sándor.

Van még a Dobó Sándor által szerkesztett Tanítók Lapjában egy Kiss Györgynek szóló szerkesztői üzenet is, mely szintén érdekes világot vet ez ügyre,

H Szoboszló (Kiss György.) Leveled nem jól esett, sem barátságodat, sem tégedet, sem eljárásodat nem volt okom bántani vagy kritizálni. Sőt itt azt örömmel jelzem, hogy Siuka Lajos pályázata, esetén nem pályáztál vagy visszaléptél volna. A mi Bor urat, mert ő a Debr. Ellenőr lovagja illeti, én sokkal kisebb pontnak tartom, mint éretlen hebehurgyaságára valamit adnék, ha csak személyemről volna szó, de mivel másokat is becsmérőlleg belevont keresetlen prókatori szerepbe szólok cikkéről, ámbátor ily fenyegetéseket igazában véve fel sem kellene venni. Ki hátul gombos öltönyben járt még akkor, midőn kiket meghurcol már érdemes és neves tanítók voltak és ki a ref. tanítóság érdekében

*) De van lovag Bornak.

és törekvéseiben még annak se adta jelét, hogy él s most midőn nyöszörgött meg is halt, mert ki ref. tanító létére hizelgésből csak azon indokokból, hogy egy jobb állásra esetleg előbb lépjen, képes, hivatlanul a tanítóság összességét ért közsérelmek védelmére kelni, az ilyen emberke fel sem vevést és feledést érdemel, de olyat, mely legyen siri, mint maga a halál.

TARKA-ÉLET

Ouverture.

Egy snájdig hadnagyocska
Ül a gyors-vonaton,
Szivarkát éget, ásit;
Unatkozik nagyon.

Oh árva hadnagyocska!
Unalma egyre nő.
Ajtó előtt elsetál
Egy pajkos arcú nő.

Kimén a folyosóra
A snájdig hadnagy ur,
Szemében s a nő arczán
Valami láng kigyul.

Egymásra néznek lopva:
Beh snájdig! oh beh szép!
Majd összemosolyognak,
Majd indul a beszéd.

A hadnagy ur csak kérdez,
A nő csak válaszol:
Van ferje s két babája
Ő néki valahol.

A hadnagy ur azt kérdi:
Mért nem jött férj ura?
Nem fél így elbocsátni,
Egyedül, falura?

A nő így válaszol rá:
„Eh, nincs ott alkalom.
S ő meg nem őriz engem:
Ha én nem akarom.”

Sebestyén diák.

kikerülték, csak a karja, a lába sérültek meg. És ő megélt a félhold meggyaláztatását — Szerajevő bevételét . . . No mert a «svabok» is derekasan harcoltak. . . .

A házakban füst, láng lobbant vörös fényvel. Holttestek az utcán! Lövések az ablakokból. . . Borzalmas puffanásaival közbeközbe dörög a hatalmas szavú ágyu. Az ostromlók ágyui voltak ezek. A felkelők, a halálra szánt tigrisek, csak kézi puskáikkal felelgettek.

Ozma Focsa is ott volt mindenütt. Ott bukott a földre vezére Hadzsi Loja mellett. . . Aztán a vér elborította testét szemét. . . . Aztán, mikor felébredt, maga sem emlékezik reá, mint történhetett? a «svaba»-k zászlója lobogott fent a Szerajevői város orman. . . . A fegyver barátok nagyrésze odaveszett. Nagyszakállu törökök, esupaszkepű töröklegények kik még leányruhába is bátran öltözhettek volna.

— Allah nagy, Allah hatalmas! Ozma Focsa azóta se lakott jól «pilaffal». Mindene a rangja, a vagyona, a gyerekei, sőt a feleségei is odaveszték a harc zivatarában. Sőt még így is irgalmas volt

Mohamed próféta iránta, hogy megkímélte a disznó-hus evésnél is nagyobb gyaláztatól, az — a k a s z t ó f á t ó l . . .

Aztán felgyógyult Ozma Focsa, hisz a derék «svaba»-k még tilulgussal is gyógyították sebeit, melyek meg is gyógyultak egy kivételével mind. Azt az egyet pedig dolmányával majdesak eltakargatja valahogy a jámbor Ozma Focsa. Meggyógyul az ugyanis, ha a s z i v e megszűnt dobogni. . . .

És ő nem is panaszkodik a «svaba»-k ellen, kik eltemették feleségeit, a gyermekeit, barátjait, rokonait, elherácsolták birtokait, mert derék emberek azok, hisz cserébe még vasutat is építettek neki, melyen elhozhatja arka barka árui, a nagy «svab» országba, sőt még a híres czivis Debreczenbe is.

De el is hozta. Vajha jó vásárokat csinálna a szegény Ozma, hogy ne kellene még sokáig boiyongani itt az idegenben, hol szavát nem értik, s hol még reá sem köphet a gyaurra. . . .

Már különben nem a régi büszke többé. Meg «szalem alekum»-oz minden csodanadrágos «svaba-gospz dárta». Egyedül csak a mindenféle csip-csup bicskaáruló dalmata,

morlák, s más délszlóvak népségre dühös, kik a végtelenségig bő, kiteremtettézt nadrágjaikban azt akarják elhitetni a buta «svabok»-kal, mintha bizony ők is muzulmányok, kalmukányok s más ily igazhitű kajmakányok volnának pedig nekik kuss a hetedik menyországból.

Vegyétek, vegyétek tehát jó urak, jó urasszonyok az öreg Ozma czifra nyelvű bicskait, aranynyal kirakott, ezüsttel czifrázott szipkait, mert Allah és Mohamed ugyse furcsa állapotban jutna az öreg szenvedő a hurik ölébe, ha itt kóborlásai közben «svaba országban» érné el a halál szegényét.

Mert azt még sem érdemelné meg, hogy a nagyhangu dervisek, muezzinek helyett, kóborló éhes gyaur kutyák üvöltösek borzalmas halotti danát kiszikkadt, kiszáradt, sebekből csufított öregteste felett.

Vegyétek, vegyétek az Ozma Focsa bicskait jó urak, jó urasszonyok. Vagyon nála minden bicska, hosszú bicska, hegyes bicska! . . .

Iskola adó — új iskolák.

A községi iskolaszék ülése.
— Saját tudósítónktól —

Debreczen, június 22.

Nagyfontosságú ülést tartott tegnap d. u. a város új hatósága, a községi iskolaszék. Az égetően sürgős kisdedővő és iskolahiány-nyal szemben sürgős rendelet folytán, melyek egyikét az óvodák ügyében a májusi, másikat 15 új községi tanítói állás szervezése ügyében a jun. köz. bizottsági ülés tette át az iskola székhez. A nagyfontosságú ülésről tudósítónk a következőket jelenti:

S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester elnök az ülést megnyitván, felhívta az iskolaszék új tagjait, a kik az esküt még nem tették le s jelen vannak, az eskü letételére, ami rögtön meg is történt.

Ezután R o n c s i k Lajos kulturánácsnok jelentette, hogy a tanév vége elérkezvén, az iskolaszéknek kötelességévé vált a nyilvános vizsgálatok napját a város belső kisdedővőiben megállapítani. Az iskolaszék a rózsateri kisdedővőben f. hó 25-én pénteken, az arók utcában szombat délelőttre tűzte ki a vizsgálatokat.

Ezután R o n c s i k Lajos jelentette, hogy az ohati két iskola vizsgálatán E ö t v ö s K. Lajos kir. tanfelügyelő és S z a b ó Kálmán jelentek meg s az eredményrel meg voltak elégedve.

Jelentésük alapján azonban szükségesnek tartja az iskolaszék, hogy mindkét iskola mellett egy-egy jövő vizü kutat furasson a város egyben örvendetesen vette tudomásul a városi tanácsnak egy ilyenek építésére vonatkozólag hozott határozatáról,

Jelentette ezután R o n c s i k Lajos tanácsnok, hogy a városi tanács az ohati két nyári menedékházba az idei 3 havi időre ideiglenesen beállította a vezetőnket és dajkákat 20—20, illetve 4—4 frt havi fizetéssel és pedig a telekházi menedékházba M o l n á r Ferenczné tanítónőt, a belső menedékházba pedig B a l l a Ödönét.

Az iskolaszék s szükség által parancsolt ezen intézkedéseket örvendetes tudomásul vette s jóváhagyta ugyan, de hangsúlyozza határozatában, hogy a menedékház vezetőnők alkalmazása az iskolaszék hatáskörébe tartozik.

E ö t v ö s K. Lajos kir. tanfelügyelő átírt a városi hatósághoz a homokkerten felállítani elhatározott állandó menedékháznak mielőbb leendő felállítása iránt. Az e kérdésben kifejtett érdekes vitában nyilvánvaló lett, hogy a város ezeket az épületeket nagyon drágán építi s ez az oka a lassu fejlődésnek, mert az eddigi épületek költségeiből majdnem két annyi czélszerű épületet ki lehetett volna állítani. Az iskolaszék kimondta, hogy a homokkerti állandó menedékház a legalkalmasabb módon mielőbb felépítendő s egyszersmind megállapította az ott alkalmazandó óvónő díjlevelét, 300 frt évi fizetéssel természetbeli lakással s a többi óvónőknek járó tűzifa-illetményrel s e hktározat végrehajtása végett megkeresi a városi tanácsot.

A vallás és közoktatási miniszter erélyes hangu leiratot intézett a város közigazgatási bizottságához, amelyben kifejti, hogy a város a kisdedővősről szóló törvényben rá rótt kötelezettségének eddig felállított kisdedővőivel és menedékházaival annyival kevésbé felel meg, mert a gondozatlan gyermekeknek feltüntetett száma oly csekély, hogy azt valószínűleg nem fogadhatja, felhívja tehát a bizottságot, — hogy a legközelebbi időben, — s ő t l s h e t ő l e g a j ö v ő t a n é v k e z d e t e i g ö t u j k ö z s e g i k i s d e d ő v ő f e l l á l l í t á s á r ó l i n t e z k e d j e k s a r r ó l, v a l a m i n t a g o n d o z a t l a n g y e r m e k e k h e l y e s t í t e t t l é t s z á m á r ó l s z ó l ó j e l e n t e s é t a m i n i s z t e r h e z o l y i d ő b e n t e r j e s s z e f e l, h o g y a n n a k a l a p j á n a j ö v ő t a n é v k e z d e t e i g a m i n i s z t e r m a g a i s m e g t e h e s s e e s e t l e g s z ü k s e g e s i n t e z k e d e s e i t. E g y m á s i k l e i r a t á b a n p e d i g, m i v e l e r r e a v á r o s j e l e n l e g i p é n z ü g y i h e l y z e t e (m i n d ö s s z e ?) 15 % k ö z s e g i a d ó é s 20 m i l l i ó f o r i n t t ö r z s v a g y o n) m e l l e t t k é p e s a z t r e n d e l i e l a k ö z i g b i z o t t s á g n a k, h o g y l e g -

15 új községi tanítói állásnak s a megfelelő tantermeknek létesítéséről már a jövő tanévről intézkedjék s erről hozzá mielőbb jelentése jelentést tegyen. A közigazgatási bizottság mindkét rendeletet az iskolaszéknek adta ki végrehajtás végett s egyszersmind tett intézkedéseiről július elsejéig a bizottságnak tegyen jelentést.

A kifejlődött vita során nyilvánvaló lett, hogy a miniszternek az óvókról szóló rendeletében ígért esetleges intézkedése nem lehet és nem is lesz más, mint az, hogy kiveti a város lakosságára az 5%-os iskolaadót amire a hatvannyolcadiki törvény értelmében a kormánynak joga van s ekkor a város a költségeket, melyek a felállítással járnak szintén viselni lesz köteles s a polgárok pénzén létesítendő kisdedővők és iskolák ügyeibe, óvónői és tanítói megválasztásába semmi beleszólása nem lesz s mindez annyival inkább várható, mert a miniszter második leiratában hangsúlyozza, hogy mindezeknek felállítására a várost a törvény kötelezi: legalkalmasabb lesz tehát, ha a város maga veti ki az 5%-os iskolaadót s abból fokozatosan létesíti a községi iskolákat, kisdedővőket az azokhoz szükséges tanítói és óvónői állásokat, amelyeknek betöltött aztán maga választja.

Ezen elvektől vezéreltetve kimondta az iskolaszék, hogy a homokkerti menedékház megnyitására tett intézkedését a közigazgatási bizottságnak bejelenti, továbbá felkéri a városi tanácsot, hogy tekintettel az ide települő gépjárató műhelyre a vasut környékén s az országos tanítói árvaházra a gőzmalom környékén a kormánytól két új á l l a m i i s k o l a f e l l á l l í t á s á t k é r e l m e z i s m i n d e z t a k ö z i g a z g. b i z o t t s á g n a k b e j e l e n t v é n a t ö b b i i n t é z k e d e s e i n e k m e g t é t e l e v é g e t t a k ö z i g a z g a t á s i b i z o t t s á g o t a z 5 % - o s i s k o l a a d ó k i v e t é s e r e f e l k e r i, m e l y n e k j ö v e d e l m é b ő l f o k o z a t o s a n m e g f e l l e h e t a v á r o s a n é p i s k o l a i é s k i s d e d ő v ő s i t ö r v é n y e k b e n r á r ó t t k ö t e l e z e t t s é g e n e k.

Ezzel az ülés 6 órakor véget ért.

Táviratok.

A Sima — Pulszky párbaj.

Budapest jun. 22. A Debrered. táv.) Ma délelőtt ment végbe S i m a Ferenc és P u l s z k y Ágostj képviselők közt a kardpárbaj az ismeretes képviselőházi összehozalkozás miatt. A kardpárbaj végkimerülésig, bandagé nélkül és szúrás alvól megállapítva. S i m a Ferenc párbajvezetője H o l l ó Lajos és B a r t ó k Lajos, P u l s z k y é pedig G a j á r i Ödön és M o l n á r B e l. voltak. A párbajban mind j á r t az első összecsapás után P u l s z k y Ágost fején megsebesült. A segédek erre a párbajt befejezettek nyilvánították, Pulszky sebe azonbanoly könnyű, hogy még 12 óra után a Házban is megjelent.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, június 22.

A képviselőház mai ülésének elején S z i l á g y i Dezső elnök napirend előtt bemutatta a komáromi népgyűlésnek H o l l ó Lajos által benyújtott kérvényét a kvóta és a 16-ik §. ellen. (Eljenzés.)

M o c s y Antal beszélt ezután nagy hatással déli 12 óráig a 16. §. ellen.

Szünet után J u s t h Gyula beszélt a szélsőbal folytonos tetszése közben. J u s t h kimutatta, hogy a jelenlegi kormánynak a létrejötte is törvénytelen, mert ez felülől tukmáltatott rá a többségre. E kormánynak minden tette reakcionárius. Minden közszabadságra rátette a kezét, a szabadelvű nevet csak bitorolja.

Majd nagy hatású beszédét így végzi: A 16-ik s z a k a s z v a l ó s á g o s s z é g y e n -

p a r a g r a f u s, k o m p r o m i t t á l j a a m i n i s z t e r t s a k o r m á n y p á r t k o n c e p c i ó j a i s o l y s i l á n y, h o g y t ö r v é n y n y é v á l á s a s z é g y e n f o l t j a l e s z a p a r l a m e n t n e k ! (Perczekig tartó taps és éljenzés.)

Elnök igen szeliden rendreutastotta az utóbbi kifejezésért J u s t h G y u l á t, de az ellenzék ezzel szemben aonál tüntetőben éljenzete.

Az ülés végén Szentiványi Arpád és Endrey Gyula beszéltek hatással a 16 §. ellen.

Ujdonságok.

* **Személyi hir.** Gróf D é g e n f e l d József főispán tegnap este több napi tartózkodásra feketetagi birtokára utazott.

* **Vizvezeték Debreczenben.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter megbízásából városunkban időzik a m. kir. orsz. vízépítészeti és talajjavítási hivatal két tagja: F a r k a s Kálmán kir. főmérnök és Z a r k a Elemér mérnök, kik a debreczeni vízvezetékhez szükséges, vizszerző helyeket tanulmányozást és kutatják. Kiséretükben vannak Stahl Géza városi és Vinnay Géza m. kir. kultur főmérnök. A szakértők kutatásuk eredményrel közlik a várossal.

* **Karánsebesiek Debreczenben.** A karánsebesi román és németajku diákok tegnap és ma folytatták a város nevezetességeinek megtekintését. Tegnap délután — mint már írtuk — a Csokonai szobrot és az emlékkövet koszorúzták meg hazafias dalok eléneklése mellett. Este Simonffy Imre kir. tan. polgármeesternek akartak faklyászenét adni, de az elmaradt, mivel mint előre értesültek a p o l g á r m e s t e r a z e s t é t n e m t ö l t ö t t e n y a r a l ó j á b a n, M a d é l e l ő t t a v á g ó h i d a t, a d o h á n y g y á r a t é s a K o s s u t h - u t c z a i t e m p l o m o t, d e l u t á n p e d i g a f ő r e á l i s k o l á t a S t e r n - f é l e k e f e g y á r a t é s a I s t v á n g ő z m a l m o t t e k i n t e t t é k m e g. A k a r á n s e b e s i d i á k o k h o l n a p r e g g e l t á v o z n a k e l k ö r ü n k b ő l.

* **Karczag és Bószörmény Dicsőfi mellett.** A karczagi ev. ref. presbyterium a legutóbbi közgyűlésén M a d a r á s z Imre lelkész s orsz. képviselőlete alatt, az egyházkerületi főjegyzőségre 7 s z a v a z a t á t e g y h a n g u l a g D i c s ő f i J o z s e f d e b r e c z e n i l e l k é s z r e a d t a s m i n t é r t e s ü l l ű n k a h a j d u - b ő s z ö r m é n y i e v. r e f. e g y h á z p r e s b y t e r i u m a a m a g a 7 s z a v a z a t á v a l s z i n t é n D i c s ő f i J o z s e f e t t á m o g a t t a e g y h a n g u l a g a z e g y k á z k e r ű l e t i f ő j e g y z ő i á l l á s e l n y e r é s é b e n.

* **A huskérés.** Ugy látszik a huskérés még jó darabig nem kerül le a napirendről. A próbavágás eredményét még csak e hét végén fogja megállapítani az e végett kiküldött bizottság s már is illetékes helyen, de a közönség köréből is arról panaszkodnak, hogy ez a próbavágás nem is vezethet eredményre ezáltal nem óvathatik meg a közönség érdeke mert az egész aktus az érdekelt mészárosok befolyásával ment végbe s a vásárolt marhák sem voltak alkalmasak arra, hogy az azokból kikerülő husmennységből a törvényes art megszabhatnák. — Az volna tehát a közönség de a mi kívánságunk is, hogy a bizottság határozza el, miszerint addig a hus árának megállapítása ügyében véglegesen nem dönt a míg megegyszer megbízatásának hatáskörébe belül minden befolyás kizárásával s idegen szakértő meghívásával még egy próbavágást nem rendez, a mit annyival is inkább megtehet, mert a pénz még folyton rendelkezése alatt áll. Ez a próbavágás, melynél először a husmennység megállapítása helytelenül történt

továbbá a mézárások maguk is elkövettek mindent, hogy az eladást megnehezítsék, nem védi meg a közönség érdekeit. Ha nem ily értelemben határozná a bizottság, úgy ott lennének, a hol a mádi izraelita, mert a közönség panaszaival tovább is a városi tanácshoz fordulna.

* **F. Kállay Lujza** itthon, F. Kállay Lujza, szintársulatunk kitünő és kedvenc primadonnája Ungvárról hazaérkezett s megkezdte a nyári vakációját.

* **A tanáregyesület meghívása.** Min már jelentettük, a debreczeni tanári kör felkérése folytán a városi tanács meghívta az orsz. középiskolai tanáregyesületet, hogy jövő évi közgyűlését Debreczenben tartsa meg. — A meghívó levelet a tanács nevében Simonffy Imre kir. tan. polgármester személyesen fogja átadni dr. Beóthy Zsolt-nak, az egyesület elnökének, ki ma az ev. ref. főiskola érettségi vizsgálatára Debreczenbe érkezik. A meghívó szövege a következő:

Méltóságos dr. Beóthy Zsolt miniszteri tanácsos, egyetemi tanár úrnak, mint az országos középiskolai tanár egyesület elnökének

Budapesten.

Az országos középiskolai tanár egyesület az országos tanügyre, de meg a helyi kulturális viszonyokra és nagyfontosságú közgyűléseit hazánk különböző városában szokta megtartani. — Ezt tudva mai napon tartott tanácsülésünkben elhatároztuk, miszerint az egyesületet az 1898 évi közgyűlésének városunk leendő megtartására felkerjük.

A midőn erről Méltóságodat, mint az egyesület nagyérdemű elnökét örömmel van szereneséknél értesíteni, egyidejűleg kérjük, hogy szívélyes meghívásukról az országos középiskolai tanáregyesületet értesíteni méltóztatassék.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának 1897. jun 19. tartott üléséből.

A tanács a költségekről is gondoskodott midőn megbizta a főszámvevőt, hogy az 1898 évi költségvetés készítésénél a rendkívüliek közé 1000 forintot vegyen fel e célra.

* **Tanári kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter H. Gy. József bajdunási ev. ref. gynnáziumi tanárt a szentesi állami főgynnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

* **A szabályozási határvonal.** A mérnöki hivatal a szabályozási határvonal megállapítására tervezett készített s annak törvényhatóságokról szabályrendelettel javaslatot készített amelyeket az építési bizottság márcziusi ülésében egy szűkebbkörű bizottságnak adta ki, amely némi módosítással elfogadta és visszaterjesztette a bizottsághoz. Az albizottság általában megszakította a szabályozási határvonalat. Az építési bizottság Komlóssy Dezső indítványára az albizottság javaslatát egész terjedelmében elfogadta azzal a módosítással, hogy az egész téglakertet bevonta a szabályozási határvonal keretébe s elhatározta, hogy egy 3 szakaszból álló szabályrendelettel javaslatot terjeszt a tanács utján a közgyűlés elé.

* **A Fővárosi Lapok föltámadt.** A »Fővárosi Lapok« melyet a kormány kérésére felszított az által, hogy a maga eszméit terjesztésére használta fel, pénteken levétett a kérésztről és ünnepélyesen s rba tétett. Ezt meg is irtuk lapunk egyik legközelebbi számában. A »Fővárosi Lapok« azonban harmadnapra határból feltámadott. »Uj Fővárosi Lapok« czimen. A csodálatos feltámadás okául azt írja most Virág J. Béla az új lap szerkesztője, hogy a kormány merényllet akart elkövetni a lapra, akkor mikor már megerősödött s a Fővárosi Lapok közönségét bele akarta olvasztani a

»Magyar Ujság«-éba, hogy így a kormánypárt eszméit reaktroálja a Fővárosi Lapok volt közönségére is. Ez a merényllet azonban nem sikerült, mert J. Virág Béla újra megindította a lapot és szándéka újra visszavezérelni a lapot arra a régi utra, melyet még egy évtizeddel ezelőtt is követett s a mely okozta hogy a lap kedvenc volt a művelt magyar közönségnek. — Örömmel üdvözöljük a lapot ilyen irányával s óhajtjuk, hogy a szerkesztő reformjai a közönségnél is méltánylásra találjanak.

* **A város általános szabályozása.** — Régóta huzódó ügye ez is Debreczen városának, amely azonban talán most mar végre valahára dűlőre kerül. Az építési bizottság tegnap délután tartott ülésén nyanis Lengyel Imre kérdést tett az iránt a főmérnökhöz, hogy mennyire van a város szabályozásának az ügye? S t a h l Géza főmérnök először is ismertette azokat a nehézségeket, a melyek az ügy nyelbe ütését ezelőtt akadályozták s még a mai napig is hátráltatják, nevezetesen a régi személyzettel abszolúte gondolni sem lehetett ilyen nagy munkának véghezvitelére, amint azonban az új személyzetet a főispán kinevezte, a hivatal egy tagját, a ki már ebben a tekintetben gyakorlati tapasztalattal is bír, a főmérnök legelőször is megbizta egy alkalmas átnézetit térkép elkészítésével, amely már munkában van s annak elkészültével rügtön hozzáfognak az általános szabályozási terv elkészítéséhez, aminek eredményét a főmérnök legközelebb az év végéig a bizottság elé reméli terjeszthetni. — A bizottság a főmérnök e kijelentését jegyzőkönyvbe vette.

* **Iparostanoncz-iskolák pénzei.** A kereskedelemlügyi m. kir. miniszter ma fontos rendeletet intézett Rásó Gyula kir. tan. Hajdúvármegye alispánjához. Leiratában elreuelte a miniszter, hogy az iparostanonczok megbüntetéséből, vagy megbírságolásából befolyó pénzek, melyek eddig vármegyénkint külön-külön kezeltettek, ezután mindig Budapestre a központi ipariskolai pénztába szolgáltatandók be. Ehhez a jogesorból rendezettség legközelebb bővebben hozzászólunk.

* **Az olajütő rendezése.** Ez a kérdés is ki volt tűzve az építési bizottság tegnapi ülésének a napirendjére, melyet az ott lakó és házat épített polgárok maguk is sürgettek. A bizottság a rendezést az általános szabályozás kérdésének eldőltségéig nem tartja véghezvithetőnek, különösen azért, mert veszedelmes precedens volna, ha a város a saját területén kezdené meg a ilyen rendezést minden általános terv nélkül.

* **A technológiai iparmúzeum kiállítása Debreczenben.** Mer hírt adtunk arról, hogy a magy. kir. technológiai iparmúzeum gyűjteménytáraiból a vidéken kiállítást akar rendezni arra a kérdésre, hogy melyik városban rendezzessék a kiállítás, a kereskedelemlügyi miniszter által véleményezésre felhívott országos iparegyesület Debreczen, Kassa, és Temesvár javára döntött. — Az országos iparegyesület erről s a kiállítás alapelveiről a következőkben terjesztette véleményét a kereskedelemlügyi miniszter elé:

Nagyméltóságú Miniszter ur! Nagyméltóságodnak mult hó 26-án kelt nagybecsű leirata alapján, van szereneséknél a magy. kir. technológiai iparmúzeum gyűjteménytáraiból a vidéken rendezendő kiállításra nézve tiszteletteljes előterjesztésüket a következőkben megtenni: A legközelebbi jövőben, még az ősz folyamán, Debreczen, Temesvár és Kassa volnának azok a városok, a melyek ipari jelentőségüknél fogva ily kiállítások rendezésére kiszemelhetők. A debreczeni első kiállításra nézve a következők alapelvek volnának szem előtt tartandók: Hogy a debreczeni kiállítás a fa, fém, bőrparagák körébe tartozó és a könyvkötészeti műsze-

rekre, segédeszközökre és kisebb gépekre terjedjen ki; hogy ez a kiállítás az egyszerű iparosok és segédek kedvéért népszerű magyarázatokkal köttessék össze, mely felváltva az egyes szakmák hallgatói számára lenne cikluszerűen berendezve. A részletes programot Debreczen speciális ipari viszonyaihoz alkalmazva kellene megállapítani — s a mennyiben a technológiai múzeum óhajtaná a magunk részéről is készségesen hajlandók vagyunk az e tárgyban tartandó tanácskozmányokban részt venni. Kíváncos volna hogy erre a debreczeni kereskedelmi és iparkamara is meghívassék. sőt, hogy bizonyos kérdések előzetesen megállapítván (például, mely iparágak technikai emelése volna legszükségesebb Debreczenben, hány önálló iparos és segéd munkás van ott az illető szakokból, mely hónapokra terjedjen ki a kiállítás, hány ismertető előadást kellene tartani, kívánatos hogy külön az önálló iparosoknak és külön a segédeknek tartassanak-e ily előadások, milyen helyiségben rendeztessék a kiállítás, stb.) Debreczen kiküldöttei már a kész feleletekkel jöhetnek a tanácskozázokra,

Megvagyunk róla győződve, hogy a debreczeni s a további vándorkiállítások, főleg, h azok rendszeresítettnek s évről-évre lehetőleg váltakoznak, a vidéki ipar színvonalának emelésére jelentékeny befolyással lesznek, miért is Nagyméltóságod ez üdvözöl most különösen időszerű kezdeményezésének végrehajtásától, hasznos gyakorlati eredményeket várunk.

* **Esküvő.** Nagy Sándor h.-bőszörményi kir. járásbírósi tisztviselő a napokban esküdött örök hűséget H.-Hadházon Porcsalmi Karolin kisasszonynak, Porcsalmi Soma h.-hadházi ref. tanító s író művelt és kedves leányának. Az esküvő szűk családi körben volt. Tanúk voltak Sina János közs. főjegyző s Somogyi Antal tanító. A polgári házasságkötést Csapó László anyakönyvvezető, az egyházat meg a hadháziak arany száju ref. lelkésze Szabó Lajos ur végezte.

* **Sertésvész a határban.** A mezőrendőrkapitány-ágost most ujabban H. Dorogról és H. V. Pércséről értesítették, hogy e kőzö-geket zár alá helyezték.

* **Debreczeni ifju sikere.** P. Nagy Zoltán a fővárosi zeneakadémia végzett növendéke, a zeneakadémia vasárnap vizsgáján kiváló sikert ért el s általános a vélemény, hogy egyike a legtalentumosabb növendékeknek. Különösen tetszett játéka Popper és Hubay tanároknak, kik nagyon szépen nyilatkoztak az ifju zongora-játékosról, a ki saját szerény s atájában, mely maga is figyelemre méltó zenemű, a magyar rythmust igen szerencsésen egyeztetette össze a klasszikus iránynyal.

* **Műkedvelő előadás.** A debreczeni iparos ifjak jótékony cselekedelmű előadói készülnek, a melyet a jövő hó során, a Margit fürdő e célra igen alkalmas dísztermében tartanak meg. Előadják Szigligeti Ede kitünő népszínművét, a Czinyit A műkedvelő ifjakat Nagy József a debreczeni szintársulat tanja tanítja s a próbák már is berényen folynak.

* **Talált pénzes tárcza.** A hortobágyi tárcsán egy ember nagyobb összeget tartalmazó fényes tárczát talált melyben több váltó volt. Igazolt tulajdonosa átveheti azt a IV-ik kerületi mezőrendőrkapitányságnál.

* **Ragadós állati betegségek állása.** Hajdu vármegye területén a F. E. közlése szerint június 15-én a következő volt: Veszesség: Hadház 1 udv., Mike-pércs 1 u., összesen 2 község 2 udvar. Takonykőr és bőrféreg; Földes 1 udvar. Hajdu Szoboszló 1 udvar, összesen 2 község 2 udvar. Ragadós száj és körömfájás: Földes 3 udv., Kaba 1 udv., összesen 2 község 4 udvar. Rühkór: Balmazújváros 1 udv. Sertésvész: Egyek. Hajdu-Bőszörmény, Hajdu Návás, Hajdu Samson, Püspök-Ladány, Vámos-Pércs, összesen 6 község. Szabócsvármegye területén: Lépfene: Kis-Léta 1 udvar. Veszesség: Fényes-Litke 1

udvar, Jakó 1 u. Pátróha 1 u., összesen 3 község 3 udvar. Takonykőr és bőrféreg: Geszteréd 1 udvar Kis-Várda 1 u. Levelek 1 u. összesen 3 község 3 udvar. Rühkőr: Bezdéd 1 udv. Levelek 1 rd. Nyiregyháza 1 uév. T. Polgár 1 udd. összesen 4 község 4 udvar. Sertésvész: Balsa, K. Semjén S. Pócs, Nyiregyháza, Oros, Szakoly, Tisza-Eszlár, T. Ladány, Tisza-Polgár, Uj-Fehért, Vencsellő, összesen 11 község. — Debreczen sz. kir. város területén pedig: veszettség 1 ud, tenyészbenaság és hólyagos kiütés 1 u. rühkőr 2 u. és sajnos folyton terjedőbben vaa a sertésvész.

* Pályázat gazdasági segítő állásra

A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézettel kapcsolatos földmivesséskolánál üresedésben álló ösztöndíjas gazdasági segítő alkalmazás betöltése iránt a földmivelési miniszter ezennel pályázatot hirdet. Ezen alkalmazás évi 500 (ötszáz) forint ösztöndíj, egy butorozott szoba, fűtés és világítás elvezetével van egybekötve. Az alkalmazandó ösztöndíjas gazdasági segítőnek nőtlen egyénnek kell lennie s feladatát képezzend, hogy a tanszemélyzet mellett segítkezve az elméleti oktatás helyes módszereit elsajátítván, egyes mellék tárgyak tanításával is megbízhatóság, ezenkívül a gazdaság vezetője mellett is alkalmaztatván, az okszerű mezőgazdasági üzletvitel minden ágával megismerkedjek és a gazdasági szaktárgyakban további tanulmányokat tegyen, hogy így idővel a gazdasági szakban, mint oktatót lehessen alkalmazni. E végből az ösztöndíjas gazdasági segítő előadási és tanítási képességeiről próbaelőadás tartásával, nemkülönb. tudományos készítségéről a részére kiszabott munkaterv figyelembe vételével a kitűzendő időben és módon szóbeli és írásbeli uton számot adni tartozik. Az ösztöndíjas gazdasági segítő, a szokásos szünidőket is ideértve csak szabadság kieszközlése mellett távozhatik állomásáról. Az ösztöndíjas alkalmazása rendszerint egy évre, jelen esetben 1898 szeptember hó 30 ig terjed és csak azon esetben hosszabbíthatik meg, ha az illető eredményes működése által a további kiképzetésre érdemesnek bizonyul. A pályázni öhajók fethivának, hogy a szabályszerű 50 krajczáros bélyeggel ellátott és az alább felsorolt okmányokkal felszerelt folyamodványukat f. évi június hó 30-ig a földmivelésügyi m. kir. miniszterhez címezve, a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatóságához nyújtják be. A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni. 1. Keresztlevelet 2. Erkölcsei bizonyítványt. 3. A magyarországi gazdasági akadémia, vagy valamely más m. kir. gazdasági tanintézet elvégzését igazoló végbi bizonyítványt; vagy annak hiteles másolatát. 4. A ki a gazdasági szaktanulmányok bevégezte után több ideig folytatott gazdasági gyakorlatról esetleg a sárvári tejjgazdasági szakiskola üzletvezetői tanfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítványt, vagy allatorvosi oklevelet képes felmutatni, általában előnyben részesül.

* **Karczag város ünnepe.** Karczag városában — mint nekünk onnan írják Vasárnap leplezték le fényes ünnepeik között Kossuth Lejos arcképet, a melyet a millenium emlékére a városháza nagyterme részére festettek. Az ünnepélyre Kossuth Ferenc több képviselő társaságában odaérkezett. A vendégeket a pályaudvaron nagyszámu közönség fogadta. Mikor Kossuth Ferenc a vonatból kiszállott, M a d a r a s z Imre képviselő szép beszéddel üdvözölte. Délelőtt városi díszközgyűlés volt melyen P a p p Elek képviselő lendületes ünnepi beszédet mondott, méltatva a díszölt érdemeit. A beszéd után B a r a b á s Béla képviselő Abrányi Emil Kossuth sírjánál című költeményét szavatta, majd pedig K o s s u t h Ferenc tartott lelkes beszédet. A közgyűlés után a városi képviselő, az öreg honvédek, több szomszédos község, a karczagi kaszinó képviselője tisztelegtek Kossuth Ferencnél. A délután folyamán lelkesült hangulat közepette népmulatság volt.

* **Felszólamlások a választói névjegyzék ellen.** A város központi választmány a küvetkezőkre hívja fel az érdekeltek figyelmét: Az összeíró küldöttségek által betérjesztett névsor nyomán a választók 1898 évi

ideiglenes betűsoros névjegyzéke a központi választmány által összeállított s ezen névjegyzék a városháznál levő főjegyzői hivatalban f. évi július 5-ik napjától kezdve közszemlére kitétetett; hol is regeli 8 órától 12-ig a névjegyzékek megtekinthetők; délután 2 órától 6 óráig egy eljárásági tag jelenlétében lemásolhatók. A felszólamlások a kitéttől számított 10 nap alatt, vagyis július 15-ig lesznek beadandók. A beadott felszólamlások ugyanott a névjegyzékek mellett június 16-tól kezdve bárki által megtekinthetők s az azokra vonatkozó észrevételeket a központi választmányhoz intézve írásban a polgármesterhez vagy helyetteséhez kell benyújtani. Végre megemlíttük, hogy mindenkinek jogában áll azon választókerületben, melynek névjegyzékében felvételre bármely jogtalan felvétel, vagy kihagyás miatt úgy saját, mint más személyét illetőleg felszólalni.

* **Köszönet nyilvánítás.** Az iparos tanonciskola jutalom díjához újabb kegyes adományokkal voltak: Dávidházy Kálmán úr az iparhatósági megbízottak nevében 6 frt. 50 krral, özv. Szikszay Józsefné Gáll Jozsef ó nagysága 5 frttal, Náday Rezső ur mint rendező bizottsági elnök a helybeli asztalos ifjúság által 1897. január hó 31-én a Bika-szálloda dísztermében tartott jótékony célú, zártkörű táncvizsga tisztá jövedelméből 40 frt Fogadják az adakozók kegyes adományaikért a felügyelő bizottság és a jutalmazandó tanoncok hálás köszönetét. Az egyes iparos társulatok ifjúsága vegye követendő például az asztalos ifjúságot. Dóczy Gedeon, ip. tanonciskolai igazgató.

Utcák elnevezése — házszámozás.

Irta: **Gondy Károly.**

Debreczen, június 22.

VI.

7. **E r z s é b e t t é r .** — Ferencz-József utat természetesen a Korona-utca kötheti össze az Erzsébet-térrel.

A Degenfeld palotára tehát illik a korona, melyet a polgári hitel emelt ily magasra.

Sz. Erzsébet III. Béla unokája. tehát királyunk rokona a szegénye és betegek ápolására szentelt szomorú fiatal özvegyeségét. — Kenyérrel ábrázolják a mint azt osztogatja. A kenyérrel osztogató sz. Erzsébet a jótékony-ság fejedelmi képe.

A kenyér piac tehát szebb és méltóbb elnevezést nem nyerhetett volna akár II. András leánya akár a mi szeretett király-nénk után lett elnevezve.

10. **M i k l ó s u t c z a .** — Szent Miklós-ról Debreczen városának régenten sok szent-ről elnevezett templomai, kápolnái és ezekről elnevezett utcái voltak.

És azért, hogy reformátusok lettünk, most is meg van kinek-kinek a szentje szívében . . . ha mindjárt neve nem olvasható az utca végében.

Igy Sz. András temploma a mostani nagy templom helyén állott; sz. László temploma a Szecheny utca (volt sz. László nyugati végén, míg sz. Erzsébet kápolnája a Timár-utca (akkor sz. Erzsébet utca) végén valószínűleg a Varga utca felől, a régi kolostor, most igazságügyi palota helyén állottak.

A kronika még sz. Mihály utcáról is tesz említést, következőleg ily nevű temploma is volt.

Ha jól tapogatózom a város mappáján, úgy látom, hogy az a kistemplom helyén állott és a háta megett elvonuló utcája is ró a volt elnevezve.

Hogy itt csakugyan utca létezett meggyőződtem a figyelmesebb nyomozás.

A mappán tisztán kivehető, hogy az alítólag szent utca a N. Hatvan utcai 1577 sz. háztelken kezdődött és a Bika végében a Nagy Új utcába, az Aron telken és Háltéren at a Szecheny utcára; majd a kistemplom háta megett a Csanak ház kertjén a Kadas,

továbbá az 1905 sz. (az 1906 számmal közös) háztelken a sz. Miklós utcára vezetett.

A mostani »Debreczen« nyomda helyisége valamikor mint híres kocsmá ez utca vonalban állott.

A városnak különben még most a mániája, hogy irtózik az ürességtől: a hol csak szeret teheti beépített vagy keskenyített az utcákat, a mi a város rendezését végtelenül megnehezíti és csak iszonyu áldozatok árán elérhető.

Bizony még 60 év előtt kigondolta, hogy az eltemetett árkokba rakják majd a gáz és víz csövezetét.

E megszorítások még tűzbiztonsági szempontokból sem helyesülhetők, midőn a krónikák annyit emlegetik a veres kakast.

Mire való az a sáros nagy udvar, hol senki sem jár és a keskeny utca, hol két ember alig bir egymásnak kitérni; a házakat egy falanxba szorítani, ha nem élünk már a rabló vitézek korában és egy vékony üveg-tábla mellett is biztosítva vagyunk?!

Nyissunk a kerteken keresztül utcákat, értékesíten jobban házikereinket, teremtsünk szabad hozzáférhető teret, hogy közösségekben élvezzük a legtisztább levegőt! . . .

Hiszzen Debreczen területén kétszer, háromszor annyi lakosság él, kár még a szállós kertekbe menekülni, a nagy adó itt is sújt majd bennünket.

A K á p o l n á s i k ö z i s a sz. Miklós kápolnájáról vehette nevét.

E kápolna után tehát két utca vette elnevezését és még is maradt mikor a kápolnának rag nyoma veszett! . . .

De végre, ha már minden közt utcának becsülünk fel és már rag nélkül nem lehetünk mire való e kettőzött rag?

Ha egy utcában kápolna áll, akkor az egyszerűen K á p o l n a - u t c z a ; vagy ha rag kell akkor Kápolna-i, vagy Kápolnás, de nem Kápolnás-i vagy pláne Kápolnás(y) ha nem családi névről ez ev.

Furcsán hangzana ha p. Varga helyett Vargási, vagy Vargásy-t alkalmaznánk.

12. **K a r c s u u t c z a .** Ez is olyan utca lett, melyben házszám nem alkalmazható mert nincsen egyetlenegy kapuja.

A mi egyszer köz annak köznek kell maradnia.

Jobban hangzik itt a K. köz mert még most is díszleg Dr. Védördi házán mélyen bevéste a »Schlanke Gassel« német fordítása.

D é l i b á b u t c z a . — Mondhatom, gyönyörű fátyol a délibáb az engedélyezett bűn torzképére! . . .

Tizenhárom! szerencsétlen szám, el vele . . . abezug a sok biboros anczugnak! . . .

Ha a bibor fellegben rosz palástban száll nyugovóra a Nap, szelet égháborúságot jelent: itt nyugoton csak délibáb képében kél . . . az éjnek csak csillagai vannak . . .

Igen, a 13 szám a legszerencsétlenebb, a legborzasztóbb; rémitőbb a 49-nél.

Debreczen nem respektálja tizenhárom városát, de még Arad sem a t i z e n h á r m a s á t . A hősöket nem engedi pihenni . . . vérükből újra pezsgő bort sajtol . . . szinte félek előre a hangzatos vignettáktól: »Damjanich vér«; »Knezius riesling«; Leiningen Sshiller« . . . lesz: szomorodni baka-tor . . . Ha csak újra nem lesz: G ö r g e y f i l o x é r a

Közeledik a hálotti tor . . . a nagy temetkezéshez, úgy látszik, nem kell a tudomány, csak a jó bor és szép leány . . .

Az elzúllott szép szílfidek kora tovább lejt vad szenvedélyvel, a délibáb rengő tükör síkján itt-ott elejtve tanzosát: üzik a pusztulás halál tanzat . . .

Az erkölcs villám haritói, be messzire elvezetnek! . . . Csitt! de csitt!!!

17. **I s k o l a u t c z a .** Csak fél utca, eg ik oldalán van háromháza, a másik csak vak köz marad: csak amolyan b e j á r ó beforduló.

Meg kellene állapítani végre a köz és utca közti különbséget.

Nézetem szerint u t a z , mely egészen; város végére kivezet. Az u t c z a két, me-

nyire lehet egyközűen haladó és származott ház sorból áll, mert a keresztben haladó utca a t j á r h a t l a n ház sorában ér véget. A k ö z csupán könnyebb közlekedési szempontból van fentartva, és rendszeren valamely főbb utca házainak vagy kertjeinek bekerítő falai által áll elő; kapubejárata nincsen, röviden csak vak utca,

S o r csak a város végén lehet, mert határozottan hiányzik az átellenes ház vonala.

Végre t é r az, a hol több utca tágasabb helyen központosul.

Ezen szabályok ellen sokat vétett a bizottság. Tereit rendszeren csak kibővített utca illetőleg ut végek, város szélek; Karesu köztől soha sem lesz utca; valamint a gf.Csáky sorból csak száz év múlva lesz utca.

I s p o t á l y utca. Van már kórház utca. vagy van a kettő között különbség? Lehetne egyik u j kórház, a másik r é g i kórház utca, vagy helyesbben Á p o l d a (Szerk) utca, mert a szegényeket itt ápolják (ist-ápolják.)

Iskola, ispotály! — Csak nem visszük át utca szegérül a két idegen eredetű szót az új szavakba?!

Bizony a szép salariumért többet tehetne a drága Akadémia nyelvészeti osztálya. Szarozs Gábor nagyot könnyített a nyelv tudóskon; rég hallgató nyelvünket a Nyelvőrrel őrizteti. Szegény! hogy ne vakul! volna meg farsztó munkájában, midőn egy egész nemzetért dolgozott?!

Azt hisze n nem követek el szarvas hibát, ha régi jegyzeteimből az erre vonatkozó sifpatát ide beigtatom.

Nem csak a magyar, de a többek között a spanyol nyelvnek idegen a kettős magánhangzók alkalmazása, és nem türk a mássalhangzók összetörődését. A bevett idegen szavakat és kikerülketlen neveket úgy használja a magyar, hogy a kettős hangzókat egy betűbe összevonja, vagy a mássalhangzók sűrűjét hangzókkal felegetti. Így lett Bauer-ből: Boér; Saut(n)er : Sötér; Schultheiss; Soltész Fechter: Fechtér; Schneiert pedig Snajdernek írja.

A több mássalhangzóval kezdődő szóktól pedig, a miben a latin és szláv nyelv bővelkedik, épen séggel irtózik, mint p. scriba, strimonius, Trnka. Mily erőltetésében kerül ki mondani: Die Zwetscke oder Pfäume ist Kein schlehtes Obst. Ha a magyarnak scrupulusa van, nem a Brockhans de a borokhoz folyamodik.

Daczára hogy magyar tudományos Akadémiánk már 1830 megalakult és fő kiindulója nyelvünk művelődése volt: mégis kénytelenek vagyunk a mai nap a német és szláv-ból egyaránt szókat megtérni.

A nehézkés, több mássalhangzóval kezdetű idegen szókat rendszeren egy megelőző i, betűvel (megfelelőleg a spanyol e-nek) lágyítják, mintegy felvezető foknak (trambulin) hogy a kíméletesnél nyelvünk ki ne bicsakoljon. Így lett a német: Stab, Strang, Spital Strall a magyarban: i stáp, i-strág, i-spi(o)tály, i-stálló (kétszeres lágyítás); így a görög stola, stephanos (koszorozott, koronázott) a német: Schule, Steghan; a spanyol e—scu (e) la (kettős lágyítás), E—st (e) van (szinte) a magyar i-skola, I-stván.

Az e-vel való lágyításnak minálunk is van nyoma, a köznépi szájából most is hallani: Es(t)ván, e-stráng, espotály stb:

De még hány szláv e-edetű szót használunk egy kicsinyben eltérő lágyítással. Így p. a szláv: Kráj, brat, hrwat... és időktől emancipálva használjuk k(i)rály, b(a)rát, h(o)rvát.

Ha már odáig jutottunk, hogy mindenünk o d a : mehet a szá loda, iroda, mellett szükségből a tan-oda es kór oda is, az iskola és ispotály helyett. A k ó r h á z is oly németes krankenhaus. (ez már nem! Szerk.)

Ne istápoljuk oly mostohán a tanodákat, a kórodákat.

Becsülöm a francziát, ki az ispotályt, az igazi néven hotel—Dieu, I s t e n fogadójának nevezi.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

június 21

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

B u n a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	76	8.25 — 8.40	80	8.80 — 8.85
»	77	8.50 — 8.60	81	8.85 — 8.9
»	78	8.65 — 8.65	82	—
Tiszavidéki ó	79	8.65 — 8.75	—	8.85 — 8.9
»	76	8.70 — 8.60	80	—
»	77	8.75 — 8.75	81	8.90 — 8.95
Pestvidéki ó	78	8.45 — 8.85	82	8.80 — 8.85
»	79	8.60 — 8.90	—	—
»	79	8.65 — 8.65	80	—
Fehérmegyei ó	76	8.70 — 8.70	81	—
»	78	8.45 — 8.55	82	8.85 — 8.90
»	79	8.60 — 8.65	—	8.80 — 8.85
Bácskai ó	76	8.65 — 8.70	80	—
»	77	8.70 — 8.80	81	8.85 — 8.90
»	78	8.55 — 8.65	82	8.80 — 8.9
Észak magy	79	—	—	—
»	78	—	80	—
»	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű uj	70—72	6.40 — 6.45
» másodrendű »	—	6.35 — 6.40
Árpa takarmánynak »	60—62	4.60 — 5.—
» égetni való —	62—64	5.65 — 6.1f
» serfözdei —	64—66	6.50 — 8.—
Zab — uj	39—41	5.80 — 6.20
Tengeri bánsági — uj	—	3.45 — 4.00
» más nemű »	—	3.35 — 3.90
Rapce bánsági	—	3.20 — 4.50

Sertés vásár.

június 21.

Kőbányai sertéspiaccz. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm feletti súlyban) — krajczárig, közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 54 1/2—55 1/2 krajczárig könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) 53—54 krajc árig.

Sertéslétszám: 1897. évi június 18-ik napján volt készlet 34.084 darab, 1897 június hónap 18-ik felhajtattott 328 drb, 1897 június hónap 18—19-ik napján elszállított 762 drb, 1897 június hónap 21-ik napjára maradt készletben 33.650 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

Sertés-konzumvásár. A földművelési miniszter a sertéseknek a budapesti sertésk onzum vásárról a vidékre való szállítását rendelet útján beszüntette. A vidékre eszentul csak Kőbányáról lehet sertéseket szállítani.

CSARNOK.

A prágai ghettoából.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: ifj. M ó r i c z P á l.

Egyedül jogosított magyar fordítás

Az ellenlábások.

— Te Posche! Te neumodischer! Te Jeroboam? Tehát még a Schul²-ba³ se menjek?... És ha kilenczvennégy évig megéltem orvos nélkül, most forduljak ilyen flastrom kenőhöz... Értem már én ezt. A szép apám kilenczvennyolcz évig élt és soha orvosra nem volt szüksége — és ki tudná még meddig élt volna — ha egyizben orvost nem hittak volna hozzám! Kilenczvennyolcz évig orvos nélkül is oly friss és egészséges volt, mint a hal — és csak két napig járt hozzám az orvos — a harmadik napon már el is temették! Hát én is ugy járjak? mi?... Te persze szeretnéd!

Schmeling eleinte csak úgy irult-pirult a méregtől, de ez utolsó szavak egész lehütöt-

¹ Tévelygő, bűnös.
² Szakadár (zsidó király, ki a népet romlásba vezette.)
³ Zsinagóga, imaház.

ték. Oly megrázóan, oly borzalmasan hatott reá ama gondolat, hogy öreg barátja nálánál előbb is meghalhatna, hogy felsikoltott s meghatottságában gyöngéd hangon, galamb szeliden mondta:

— Te ökor, te! Hát nem tudod, mennyire a szivedhez nőtem — hogy senkit sem szeretek úgy, mint téged? Hát nem magában a thora-ban⁴ foglaltatik, őrizzed a te életedet? és nem maga a Gemara⁵ mondja, vétkezik, aki életét megrövidíti? Minden ember köteles azért az egészségét úgy ápolni, hogy életét meg ne rövidítse.

Schachner végül maga is elérzékenyült. De annyira gyűlölte az orvosokat, hogy bár lehető gyöngédséggel, de mégis ellent mondott barátjának.

— Orvost semmi esetre sem hivatok, hanem tudod mit Reb Natel? másként próbálok szerencsét — az idén, az egész nyáron ásványvizet iszom. Jövőre nyaraló lakásba költözöm, azután két év múlva Tepliczbe megyek és a minék majd leginkább érzem a jótékony hatását — amellet maradok egész életemben.

Az igen tisztelt olvasó e sajátos programból is láthatja, hogy a mi Schachner barátunk vajmi keveset értett az orvosi tudományhoz, mert sem a betegségek, sem azoknak orvoslási módja között nem ismert különbséget. Továbbá, hogy a legkönyelműbben siklott keresztül a költségeken is. És hogy a halállal sem foglalkozott, sőt legkevésbé ama gondolattal, mely szerint valami lelkiismeretlen orvosi kezelés által virágjában pusztította el életét, mint hajdanában könnyelmű szép apja. Bárha nem lehetetlen az sem, hogy mindez ígéretések csupán csak cselek voltak, melyekkel Schachner aggályoskodó barátját akarta megnyugtatni.

Szerencsére nem volt komoly a baj. És bárha a hülés gyorsan elmúlt is, a gyakorlatiasabb Schmeling aggályai még sem oszlottak el teljesen. És barátja egészségi állapota felől, annak tudta és beleegyezése nélkül kikérdezte a Ghetto egyik orvosát. — A zsidó városban, mint mindenki, úgy az orvos is jól ismerte a Ghetto nesztorát, aki olyan jó szíben volt s még mindig egyenesen, peczkesen járt. Így tehát láthatta, hogy elég erős. — De tudta azt is, hogy jól alszik, jó étvágyú, tehát a látszat szerint még mindenestre egészséges s hogy a köhécselése csupán könnyű hülésből származott; hanem tekintettel magas korára, mégis erősebb, táplálóbb étkezést javasolt, annyival is inkább, mert ismert volt az is, hogy Schachner csupán szombaton eszik hus étket s iszik kevés sört. Ez orvosi figyelemzetést nagyon szívébe fogadta Schmeling. Napokig töprengve, elgondolkozva járkált, hogy miként javíthatná meg a Schachner kosztját, de úgy, hogy sem Schachnernek nem okozna nagyobb kiadást, sem az ugys hiában ajánlott segéllyel mérget, czivódást.

Schmeling, mint volt kereskedő, többet forgott a világban, inkább ismerte annak a gyakorlati fogásait, mint Schachner, az ért mos is könnyebb szerrel jutott megoldáshoz. És egyik napon hirtelen reá is tért e tervére, már annyiban is sok reménységgel, mivel még e napon nem is czivódtak.

Folyt. köv.

⁴ Biblia.
⁵ Talmud.

HOFFMANN és TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben

mindenféle

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói

NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 ív	Árverési jegyzőkönyv	—	—	70 kr.
100 „	200 pld Árverési hirdetmény	—	—	70 „
100 „	200 „ Rendelvény	—	—	70 „
100 „	Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70 „
100 „	Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70 „
100 „	200 pld Nem szorgalmazás	—	—	70 „
100 „	400 „ Kézbetétési ív	—	—	70 „
100 „	200 „ Igény felhívás	—	—	70 „
100 „	Végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70 „
100 „	200 pld Értesítvény haszonbérletről	—	—	70 „
100 „	200 „ Értesítvény	—	—	70 „

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

5858
1897.**Árverési hirdetmény.**

Debreczen sz. kir. város Tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező 837 hold 1343 □ ölet tevő »Guthi-Telek« czimű tagbirtok az 1898. október hó 1-én 1904. október hó 1-ig terjedő hat évre a f. évi augusztus hó 25-ik napján d. e. 9 órakor a városháza kis termében megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe kiadatni fog.

Miről az árverelni szándékozók azzal értesítetnek, hogy a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül készpénzben az árverelő bizottság kezéhez letenni tartoznak.

Debreczen, 1897. június 12.

A városi tanács.

Keszler A. műszerész,

DEBRECZEN, a kereskedelmi akadémia épületében.

Eredeti amerikai varrógépek,

angol és német kerékpár legnagyobb raktára.

Mindenféle gép- és Biczikli részek legolcsóbban csakis nálam kaphatók, valamint mindennemű javításokat **műszerész műhelyemben** pontosan **méréselt árak** mellett készítik.

Varrógépek, kerékpárok, írógépek, orvosi műszerek, fog-furógép, villanygépeket, mullábakat és mindenféle testhordó készülékeket mérték utánkészítik és javítok.

Nyilvános figyelmeztetés!

Az első egyedüli varrógép- és kerékpár-műszerész javítóműhelye törvényes iparral egyedül Debreczenben.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszer-táramban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Videki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA
gyógyszertára és illatszer raktára.
DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

Női ruha varró terem.

Csakis jó mosó Szerbvásznak

15 krtól kezdve.

Crettonok, Voilek, Batistok, A jour mosó kelmék, valódi francia Mouselinnek, Himzett batistok, Csipkék, Szallagok, Napernyők és kész Blousok

bámulatos olcsón,

rendkívül dus választékban kaphatók

EISLER IZIDOR divatáru házában

DEBRECZEN, a Főposta mellett.

Gyász ruhák 12 óra alatt készítettnek.

K i t ű n ő m u n k a e r ő .

Alkalmi ruhák gyorsan és pontosan készíttetnek.

Nyomatott Hoffman és Társa könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.